

**Sayın Rektörlerimiz,
Kurumlarımızın Değerli Temsilcileri,
Üniversitelerimizin Uluslararası İlişkiler Birimlerinin Kıymetli Yöneticileri,**

Şahsım ve Yükseköğretim Kurulu adına hepinizi saygı ile selamlıyorum. Sizleri Yükseköğretim Kurulunda ağırlamaktan mutluluk duyduğumuzu ifade etmek isterim.

Hepiniz hoş geldiniz.

Değerli Misafirler;

Konuşmamın başında yükseköğretim sistemimize ilişkin bazı sayısal verilerden ve Yükseköğretim Kurulu'nun yürüttüğü kapsamlı çalışmalardan söz etmek isterim.

Ülkemizde yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması 2000'li yıllar öncesinde çözümlenmesi gereken en öncelikli konu iken son yıllarda yaşanan niceliksel büyüme ile başta yükseköğretime erişim olmak üzere birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Bugün itibari ile 8 milyona yakın öğrenci, 82 bini öğretim üyesi olmak üzere 168 bini aşkın öğretim elemanı, 129'u devlet, 73'ü vakıf üniversitesi ve 5'i vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 207 yükseköğretim kurumu Türkiye yükseköğretim alanını oluşturmaktadır.

Türkiye, öğrenci sayısı bakımından Avrupa Yükseköğretim Alanının önde gelen ülkesi durumundadır.

Yükseköğretim Kurulu olarak, geride bıraktığımız beş yıl içinde ülkemizin önceliklerini ve dünyadaki eğilimleri de dikkate alarak, Türkiye yükseköğretim alanındaki potansiyelimizi en iyi şekilde değerlendirmek için ülkemizin kalkınma süreçlerine ciddi katkılar sunan yapısal değişim niteliğinde ana projeler belirledik ve bunlara ilişkin oldukça önemli kararları uygulamaya koyduk, düzenlemeler gerçekleştirdik.

Düzenlemelerin bir kısmı, Yeni YÖK'ün girişimiyle başlayan süreçlerde yasal zemine kavuşturuldu, bir kısmı ise kendi iç düzenleme ve mevzuatımızla hayata geçirildi.

Yapısal değişikliği getiren ana projelerimizden biri **Çeşitlilik-Misyon farklılaşması ve ihtisaslaşmadır**. Ülkemizin sürdürülebilir kalkınma süreçlerine çok ciddi katkılar veren misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma Yeni YÖK'ün Türk yükseköğretimine kazandırdığı önemli bir açılamdır. Yükseköğretimde ihtisaslaşmayı **iki kavramda** uyguladık.

- **Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler:** Yükseköğretim Kurulu olarak üniversitelerimizin bölgeyle bütünleşmelerini ve bölgelerinin kalkınmalarına ve refahına katkıda bulunmasını istiyoruz.

Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Projesi **10 üniversitemiz** ile devam ediyor, sonuçlar izleme kurullarımızca takip ediliyor...

- **Araştırma Üniversiteleri: 11 asıl, 5 aday üniversitemiz** bu kategoride yer almaktadır. Bu üniversitelerimiz yurtdışındaki modellerin benzeri bir süreçle, sadece liyakat ve ehliyet

kriterlerine göre seçildi ve rekabet içinde gelişimlerini sürdürüyorlar. Bu üniversitelerimizin performans değerlendirmeleri ile ilgili çalışmalarımız ise devam ediyor.

Aldığımız bütün kararlarda ve çalışmalarımızda yerel ve küresel ölçekte rekabetçi bir yükseköğretim sistemi anlayışıyla ve kaliteyi önceleyerek hareket ediyoruz. Yükseköğretimde yapısal değişim niteliğinde gerçekleştirdiğimiz **en önemli projelerimizden biri** uzun yıllardır konuşulan ve bir türlü gerçekleştirilemeyen idari ve mali açıdan tam bağımsız bir **Yükseköğretim Kalite Kurulunun** kurulması idi, kuruldu ve çalışmaya başladı.

Akademide ve endüstride ülkemizin geleceğinin değeri olan nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesine, büyük önem atfetmekteyiz. Bu kapsamda üstün araştırma kabiliyetine sahip doktoralı insan kaynağını arttırmak ve aynı zamanda disiplinler arası işbirliklerini güçlendirmek amacıyla, yükseköğretim sistemimizdeki yapısal değişime önemli katkılar sunacak **YÖK 100/2000 Doktora Bursu projesini** hayata geçirdik.

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu alanlarda, her yıl Türkiye'nin bilim hayatının 100 öncelikli alanı belirlenmekte ve her çağrıda bu liste güncellenmektedir. Yaklaşık **4.000** doktora öğrencisi bu program dahilinde burslandırıldı. Bu proje gurur duyduğumuz bir Türkiye projesidir. Ana gayemiz geleceğe güçlü nesiller yetiştirmektir. Başarıyı önceleyen ve destekleyen çok sayıda başkaca YÖK burslarımız da devam ediyor.

Yükseköğretimde yapısal değişiklikte başlıklarımızdan biri de “**hedef odaklı uluslararasılaşmadır**. Yeni YÖK olarak, **uluslararasılaşmaya büyük önem attik**. Yükseköğretimin uluslararasılaşması ülkemizin görünürlüğünde ve etkinliğinde, ülkelerin yükseköğretim kurumları arasında tesis edilecek olan akademik ve bilimsel işbirliklerinde, insan kaynaklarını geliştirmede ve toplumsal kalkınmanın sağlanmasında hayati bir öneme sahiptir.

Bugün burada, **Hedef Odaklı Uluslararasılaşma** bağlamında Türk Yükseköğretiminin uluslararasılaşmasında karşı karşıya olduğu fırsatların ve tehditlerin kapsamlı ve geniş katılımlı bir platformda ele alınması amacıyla bir araya gelmiş bulunmaktayız.

Bu bağlamdan olmak üzere Yeni YÖK olarak hedef odaklı uluslararasılaşma kapsamındaki adımlarımızdan söz etmek isterim.

- 2014 senesinde uluslararası öğrenci sayımız **48 binlerde iken** bu sayı **170 bini aştı**. Bu sayıda bir sıçrama yaşadık. Uluslararası öğrenci sayımızdaki artış son yıllardaki Avrupa'daki uluslararası öğrenci sayısı artış oranlarının en iyisi ve bizim için gurur vericidir. Bu sonuç ülkemizin uluslararası alandaki görünürlüğüne de katkı sağlamaktadır. Uluslararası öğrencilere yönelik yükseköğretim politikaları geliştirilirken insani boyutta da politikalar geliştirmekteyiz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı olarak mülteci akademisyen ve öğrencilerin bizim eğitim ve öğretim sistemimize entegre olabilmeleri için çalışmalar başlattık. Başlattığımız bu çalışmalar kapsamında şimdiye kadar 500 civarında göçmen bilim insanına yükseköğretim sistemimizde çalışma alanı açılmış ve bu bilim insanları üniversitelerimize geçmiştir. Onların varlığı üniversitelerimize, yükseköğretimin uluslararasılaşmasına ve uluslararası öğrenci akışına katkı sağlamaktadır.

- Ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarının yurtdışından öğrenci kabul kontenjanları ile ilgili kısıtı da kaldırdık. Nitelikli yabancı uyruklu öğretim elemanlarını ülkemize çekebilmek için yeni politika belgesini de önümüzdeki günlerde açıklayacağız.
- YÖK'ün kuruluşu olan 1982 yılından 2014 yılına kadar geçen **32 yılda 15 ülke ile** yükseköğretim alanında işbirliğine yönelik mutabakat zaptı imzalanmışken, **son beş yılda** bu yönde imzalamış olduğumuz **mutabakat zaptı sayısı 35'e ulaşmıştır.**

Bir başka ifade ile son beş yılda imzalanan mutabakat sayısı 32 yılda imzalananın iki katını aşmıştır. Bu mutabakat zabitleri sembolik faaliyetler değildir; ülkemize gelen öğrencilerin ve tanınan üniversitelerimizin sayısının artmasında en önemli faktördür. Komşu ülkelerde az sayıda tanınan üniversitelerimizin tanınırlığını girişimlerimizle sürekli artırıyoruz. Afrika ve Balkan açılımlarımız da önemli sonuçlar doğuruyor. Diğer taraftan ortak programların sayısında da önemli artışlar yaşandı.

- **“Yükseköğretim Kurumlarının Yurt Dışı Yükseköğretim Kurumlarıyla Ortak Eğitim Öğretim Programlarına Dair Yönetmelik”** 2016 yılında yenilendi ve başlatılan girişimlerle, üniversitelerimiz ile yurt dışındaki üniversiteler arasında **268** ortak eğitim-öğretim programı imzalandı.
- Yeni YÖK konseptinde yürüttüğümüz çalışmalar arasında yükseköğretim tarihimizde **ilk kez “Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi”** hazırlanarak kamuoyuna sunuldu.
- Başkanlığımızca ilk defa ülkemizde İslam dünyasında ortak bir yükseköğretim alanı oluşturma temalı bir **“İslam Ülkeleri Rektörleri Forumu”** düzenlenmiştir. 37 Müslüman ülkeden 334 rektörün katılımı ile 2017'de Ankara'da gerçekleştirilen bu forum sonunda 17 maddelik Ankara Bildirgesi yayınlanmıştır.
- Mayıs 2018 tarihlerinde Fransa'da düzenlenen Avrupa Yükseköğretim Alanı Bakanlar Zirvesinde Türkiye, derece sistemlerinin geliştirilmesi ana başlığı altında yer alan **“Yeterlilikler Çerçevesi”, “Avrupa Kredi Transfer Sistemi”** ve **“Diploma Eki”** konularında 5 üzerinden 5 tam puan almıştır. Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA) 2018 yılı **ülke karnemizde** ciddi bir iyileşme sağlanmıştır. Türkiye, Bologna sürecinin belirlediği kazanımlar anlamında pek çok Avrupa ülkesinin önünde olduğunu bir kez daha göstermiştir.
- Türkiye'nin Bologna Süreci'ne dahil olmasıyla birlikte uluslararasılaşmanın bir diğer önemli unsuru olan **akademik tanınma**, Türk yükseköğretiminde öncelikli bir sıraya oturtulmuştur. Erasmus/Erasmus+ programı aracılığıyla 2004 yılından bu yana **55 bini aşkın öğrenci** eğitim için ülkemize gelmiş, **160 bini aşkın öğrencimiz ise** ülkemizden Avrupa Birliği'ne üye farklı ülkelere giderek eğitimlerine bir veya iki dönem yurtdışında devam etmişlerdir.

Burada değişim programlarımızdan ve kurgusu itibari ile bir ilk olan burs programlarımızdan da söz etmek isterim.

- **Mevlana Değişim Programımız** vasıtasıyla Türk yükseköğretim kurumları ile Avrupa Yükseköğretim Alanı dışındaki ülkelerin yükseköğretim kurumları arasında öğrenci ve

öğretim elemanı değişimi gerçekleştirilmektedir. (Toplamda **3.313'ü gelen** olmak üzere **5.884** öğrenci ve **1.540'ı gelen** olmak üzere toplam 2.637 öğretim elemanı olmak üzere **toplamda 8.521 öğrenci ve öğretim elemanı değişimi** gerçekleştirilmiştir.

- **Mevlana Değişim Programında yeni bir format geliştirerek**, üniversitelerimizin yabancı üniversitelerle proje odaklı işbirliklerini destekleme yoluna gittik. **Proje tabanlı Uluslararası Değişim Programı** ile ilk defa öncelikli alanlarda üniversitelerimizin yurt dışındaki üniversitelerle proje odaklı işbirlikleri desteklenmeye başladı. 36 ülkenin üniversiteleri ile üniversitelerimiz arasında yürütülen **94 ortak bilimsel projeye**, bu program kapsamında öğrenci ve akademik personel değişimi için destek sağlanmıştır. (**134'ü gelen** olmak üzere 304 öğrenci, **192'si gelen** olmak üzere **436** öğretim elemanı değişimi desteklenmiştir. Toplamda ise; **740** öğrenci ve öğretim elemanı değişimi desteklenmiştir)
- **Ülkemizde ve hatta dünyada daha önce bir benzeri uygulanmamış olan** bir uluslararası burs programı kurgulandı ve başarı ile sürdürülmekte. Bu burs programı YTB ve Türkiye burslarından tamamen farklıdır.

Ülkemizde ve yurtdışında örneği bulunmamaktadır. Bu özgün burs projesi ile Ruanda, Pakistan, Kosova, Makedonya, Arnavutluk, Bangladeş, Filipinler, Ukrayna, Gambiya, Filistin, Etiyopya, Sudan, Uganda gibi hedef ülkelerin bakanlıkları ile koordineli çalışıyoruz.

Ülkemize gelen uluslararası öğrencilere ilgili ülkenin ihtiyaç duyulan alanlarında eğitim veriyoruz. Bu öğrenciler eğitimlerini tamamladıktan sonra kendi ülkelerine dönmekte ve devlette görev yapmaktadırlar.

- **Pakistan Türkiye Çağrılı Proje Tabanlı Uluslararası Değişim Programı:** Bu burs programında 2017 yılında başlattık. Bu burs programı yükseköğretimin uluslararasılaşmasına katkıda bulunan bir Türk ve Pakistan işbirliği girişimidir. Şimdiye kadar **15 Türk devlet üniversitesinden** toplam **24 proje** onaylanmıştır. **Toplamda 139** öğrenci ve öğretim elemanı burslandırılmış, öğretim elemanı ve öğrenci değişimi gerçekleşmiştir.
- Bir diğer burs programımız da **YÖK-Türkoloji Bursudur**. Yurt dışındaki üniversitelerin Türkoloji bölümlerini güçlendirmesi ve bu bölümlere ilgiyi artırması ve Türkiye'nin uluslararası alanda görünürlüğüne katkı sağlaması amacıyla başlatılmıştır.
- Bir diğer projemiz **Study in Turkey** projesi. Bu proje ile üniversitelerimizin yurt dışında tanıtımında farklı bir yöntem izliyoruz; dijital bir platformda üniversitelerimiz kapılarını dünyadaki paydaşlarına açmış bulunmaktadır. Bu proje Türkiye'de öğrenim görmeyi düşünen uluslararası öğrencilerin doğru bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi hususunda önem arz etmektedir.

Değerli Misafirler;

Ülkelerin sosyal, kültürel ve politik alanlarına, ekonomilerine geniş anlamda önemli katkılar sunan uluslararasılaşma, dünyada bütün ülkelerin yükseköğretim sistemlerini güçlendiren ve ivme kazandıran bir boyut olarak görülmektedir.

Türk Üniversitelerinin bugün yükseköğretim alanında bir cazibe merkezi haline gelmesi adına sürdürmekte olduğumuz projelerimiz, uluslararasılaşma ile ilgili stratejilerimizin uygulanmasına hız kazandırmaktadır.

Bu süreçte üniversitelerimizdeki işleyişi de düzenlemek adına girişimlerimizi başlattık, Başkanlığımız döneminde Yükseköğretim Kurulu'nda **Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığı** kuruldu. **Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlıklarının** üniversitelerimizde de kurulması ile ilgili düzenlemeler ile ilgili çalışmalarımız devam ediyor.

Kıymetli Hocalarım,

Bugün gerçekleştirilecek çalıştayı verimli geçeceğini umuyor ve sizlerin değerli katkılarını beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Bu çalıştayı düzenlenmesinde **başta Başkan Vekilimiz Prof. Dr. Rahmi Er Hocamız** olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyor, hepinizi en samimi duygularıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
Türk Yükseköğretiminin Uluslararasılaşması: Fırsatlar ve Tehditler Çalıştayı
24 Eylül 2019, YÖK Konferans Salonu